

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Vedoucí práce

Autor/ka práce: Bc. Tereza Kubátová

Studijní program: N Předškolní pedagogika

Název práce: Rozvoj společenského chování u dětí předškolního věku prostřednictvím literárních děl

Vedoucí práce: PhDr. Veronika Laufková, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Monika Kadrnožková, Ph.D.

A. Požadované náležitosti závěrečné práce:

Legenda: ztučněný text v příslušném poli vyjadřuje hodnocení posuzovatelem.

	A	B	C	N
1. Cíl/e	Jasně formulované a adekvátní typu a charakteru práce.	Drobné nedostatky v obsahové a/nebo funkční formulaci.	Nefunkční formulace formálně (např. příliš obecná) i obsahově.	Není formulován.
2. Práce s informačními zdroji, dodržení formálních pravidel.	Reprezentativní zdroje (množství a kvalita, aktuálnost), vhodně vybrány a správně citovány dle zvolené citační normy.	Nezřetelné oddělení převzatého a vlastního, drobné nedostatky v citacích a seznamu literatury.	Chybějící odkazy, nepřesné, nesprávně uváděné infor. zdroje, seznam liter. neodpovídá citacím apod.	Nevyhovuje.
3. Úroveň jazykového projevu	Vhodná pravopisná a stylistická úroveň.	Drobné nedostatky ve stylistice a/nebo gramatice.	Výraznější nedostatky, např.:	Nevyhovuje.
4. Závěr a diskuze	Shrnuje práci jako celek, přesahuje obsah DP v jeho hlubší reflexi a hodnocení, reaguje na cíle, obsahuje argumentované stanovisko autora.	Mezi A a C	Popisuje obsah, neobsahuje širší reflexi problému, nehodnotí nebo neobsahuje stanovisko autora, neváže se k cíli.	Není formulován.
5. Formální náležitosti (abstrakt, klíčová slova, rozsah)	Ano	Neúplné:	DOPLNIT při obhajobě:	Nevyhovuje.

B. Kvalita závěrečné práce:

Legenda: ztučněné písmeno vyjadřuje hodnocení posuzovatelem: A = kvalitní zpracování, B = dílčí nedostatky, C = závažnější nedostatky, N = nevyhovuje, NP = nelze posoudit

Kritérium	A	B	C	N	NP
Orientace v pojednávané problematice, v níž se odráží znalost relevantních pramenů a odborné literatury.	A	B	C	N	NP
Úroveň odbornosti textu včetně používání odborné terminologie a dovednosti vymezit problém k řešení. Terminologie je korektní a jednotná.	A	B	C	N	NP
Logická struktura výkladu, návaznost jednotlivých kapitol, obsah vytváří logický celek.	A	B	C	N	NP
Funkční provázanost teoretické a empirické/praktické části, pokud mají práce tuto strukturu.	A	B	C	N	NP

¹ Jako předloha pro kritéria a hodnocení sloužila šablona Katedry preprimární a primární pedagogiky PedF UK. Děkujeme za možnost její úpravy a využívání.

Kritérium					
Popis metodologie: popis metod, analýzy, a/nebo zdůvodnění empirických postupů aj. ve vztahu k cílům práce.	A	B	C	N	NP
Úroveň interpretačních (interpretačně-analytických) dovedností, schopnost reflexe tématu či získaných dat.	A	B	C	N	NP
Originalita zpracování: zpracování práce svědčí o tvůrčím zaujetí autora a jeho samostatném uvažování o řešené problematice.	A	B	C	N	NP

C. Slovní hodnocení a sdělení autorovi/autorce závěrečné práce:

Diplomantka Tereza Kubátová si vybrala téma na základě vlastního zájmu. Oceňuji autorčinu systematickosti, pečlivost, zodpovědný přístup a velké nasazení při zpracování práce (o čemž svědčí i velice nadstandardní rozsah práce).

Teoretická část nejprve vymezuje všechny základní pojmy spjaté s tématem závěrečné práce: společenské chování, etika, morálka a etiketa; socializace, sociální vývoj a morální vývoj dítěte předškolního věku; charakteristika literatury pro děti. Detailně se potom věnuje představení příběhů s výchovným obsahem. Čtenáři jsou seznámeni rovněž s charakteristikou programu RWCT a konstruktivistickým třífázovým modelem učení, který autorka využívá v praktické části. Teoretická a praktická část jsou tak úzce a logicky provázány.

Ke zpracování teoretické části diplomantka používala dostupné převážně domácí informační zdroje a prokázala, že je schopna pracovat s odbornou literaturou, vyzdvihnout důležité a kompilovat informace z různých zdrojů.

Empirická část byla založena na smíšeném designu výzkumu. Cílů empirické části si autorka stanovila několik – všechny ale byly výborně promyšlené a vzájemně provázané:

- a) zjistit, zda a jakým způsobem pedagogové mateřských škol pracují u dětí s tématem slušného chování;
- b) navrhnout lekce s využitím literárního příběhu, které by odrážely učitelé nejčastěji uváděné problémy slušného chování, s nimiž se setkávají v mateřské škole;
- c) navržené lekce realizovat a autoevaluovat;
- d) ověřit lekce dalšími třemi pedagogy a rovněž je evaluovat;
- e) na základě rešerše představit dostupnou tvorbu literatury pro děti, která tematizuje slušné chování, a je vhodné pro děti předškolního věku.

Ke všem cílům volila vhodně formulované hypotézy či výzkumné otázky a adekvátní metody sběru dat. Výsledky dotazníkového šetření (kde se jí podařilo zajistit návratnost od 252 respondentů) mezi pedagogy jsou přehledné: diplomantka využívá grafické znázornění a slovní komentáře, které grafy doplňují. Nejprve vyhodnocuje všechny testové položky a následně se navrácí k formulovaným hypotézám, které vyhodnocuje. Pozitivní je zjištění, že pedagogové se tématu věnují zodpovědně a individuálně dle potřeb skupin dětí. K jeho zprostředkování volí pestrou škálu aktivit, včetně literárních textů, a to zejména klasických folklorních kumulativních pohádek.

Na základě výsledků dotazníkového šetření autorka navrhla a realizovala (a nechala realizovat další tři pedagogy) lekce, které by měly být učitelům z praxe inspirací. Nesmírně oceňuji, že si nevybrala literární texty jednoznačně didaktizující s převahou formativní funkce, které by dětem říkaly, jak se mají chovat. Autorka volila texty převážně kvalitní, které dětem zprostředkovaly téma skrze příběh – a děti si mohly formulovat ponaučení na základě kvalitně připravených lekcí samy. Rovněž volila situace, které směřují k rozvoji klíčových kompetencí dětí a zaměřují se na vztahy mezi dětmi, o nastavování a dodržování pravidel a pravidla stolování (což vzešlo jako důležité téma právě z dotazníků od pedagogů).

Lekce jsou naplánovány v souladu s konstruktivistickým pojetí výuky, uplatňovány funkčně metody RWCT a rozvíjeny čtenářské strategie.

Velmi cenné jsou potom autoevaluace a promyšlené evaluace, v nichž formuluje jak pozitivní aspekty realizace, tak limity své práce a těžkosti, s nimiž se při sběru dat potýkala ona sama nebo pedagožky, které lekce realizovaly. A na jejich základě navrhuje funkční změny v lekcích.

Opomenuta by neměla být ani příloha 18, v níž autorka sepsala na základě rešerše dostupných knih seznam literárních děl, která se věnují problematice společenského chování, a jsou využitelná pro předškolní děti. Knihy opatřila stručnými anotacemi, kde je zhodnocuje.

Diskuzní kapitola je rozsáhlá. Autorka poukazuje na celou řadu zajímavých výzkumných i didaktických problémů, na které by bylo možné navázat.

Autorka Tereza Kubátová v této práci prokázala, že je schopna naplánovat relevantní výzkum v souladu s odbornou literaturou, ale rovněž naplánovat kvalitní lekce, jež mají základ v literatuře pro děti, kterými je možné dětem zprostředkovat téma společenského chování, a navíc je motivovat i k hlubšímu zájmu o tuto problematiku a knihy a čtenářství obecně. Zároveň prokázala, že je schopna veškeru svou činnost příkladně reflektovat. To považuji za nesmírně cenné a inspirativní i pro další pedagogy.

D. Otázky k obhajobě

1. Některé tituly, které máte v rešerši, v samotném závěru poučení dětem přímo sdělují (nenechávají děti, aby si na ně přišly samy) – bylo by možné tyto texty (např. Černá kočka z knihy Draka je lepší pozdravit aneb O etiketě) nějakým způsobem přesto využít při práci s třídou? Pokud ano, jakým způsobem?
2. Práce s příběhem může pomoci rozvíjet sociální učení a prosociální chování dětí předškolního věku – dařilo se Vám to ve Vašich lekcích? Argumentujte s oporou v důkazech o (na)učení dětí.

Předložená práce splňuje požadavky kladené na tento typ prací a všechny dokumenty, na které systémy Theses.cz a Turnitin poukazují, jsou řádně citovány.

Práci ráda doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 18. 5. 2024

Podpis